

EVROPA MED VZHODOM in ZAHODOM

Na kongresu v Opavi na Češkem je prišlo do razkola med članicami SVETE ZVEZE in oblikovati sta se začela dva ideološka bloka. **ANTIREVOLUCIONARNI BLOK** so tvorile Rusija, Avstrija in Prusija. Nasprotni, bolj demokratski pa sta tvorili Anglija in Francija.

FRANCIJA

Po Napoleonu je bila Francija **PARLAMENTARNA MONARHIJA**. Zavladali so **Bourboni** in sicer **LUDVIK XVIII**. Kralj je imel veliko moč, **pristojnosti parlamenta pa so bile omejene**. Volilna pravica je bila močno omejena. Pridobitve iz revolucije, ki so se obdržale so bile:

- ✿ enakost pred zakonom
- ✿ svoboda vere, tiska
- ✿ nedotakljivost privatne lastnine

Ludvik XVIII je vladal vse bolj **REPRESIVNO**. Tako je :

- ✿ zaostрил cenzuro
  - ✿ omejil državljanske pravice in svoboščine
  - ✿ katoliško vero je razglasil za državno vero
- Katoliška cerkev je okrepila vpliv nad šolstvom.

Kralj Karel X., je **politično represijo še stopnjeval**, zato je prihajalo do vse večjih nasprotij med državnim vodstvom in meščansko opozicijo.

Na parlamentarnih volitvah leta 1830 je dobila večino glasov **MEŠČANSKA OPOZICIJA**.

Zahtevala je:

- ✿ razširitev volilne pravice
- ✿ uvedbo odgovornosti vlade parlamentu
- ✿ omejitev cenzure
- ✿ ukinitve posebnih pravic katoliški cerkvi

Kralj na zahteve ni želel pristati, zato je 25. junija 1830 razglasil **ŠTIRI ORDONANSE**, s katerimi je:

- ✿ ukinil svobodo tiska
- ✿ razpustil parlament,
- ✿ zmanjšal število poslancev
- ✿ določil, da je volilna pravica odvisna od višine plačanih davkov in velikosti zemljiške posesti.

Ti ukrepi so v Parizu privedli do revolucije (27. – 29. Julij 1830).

Revolucija je iz oblasti spodnesla Bourbone in onemogočila obnovo absolutizma.

Parlament je:

- ✿ ukinil cenzure,
- ✿ katoliška cerkev ni bila več državna
- ✿ razširil je volilno pravico.

Na oblast so prišli kralji iz **ORLEANSKE DRUŽINE**

Rezultati revolucije niso zadovoljili najnižjih družbenih slojev. Zato so občasno v državi izbruhnili nemiri in stavke. Vlade so nemire skušale ublažiti z uvedbo delnih socialnih reform in liberalizacijo gospodarstva, korenitejših reform pa niso sprejele. Takšno stanje je trajalo v Franciji vse do leta 1848, ko je prišlo v večini Evrope do revolucij.

ANGLIJA

Po končanih vojnah z Napoleonom je prebivalstvo vse glasneje zahtevalo liberalizacijo političnega življenja in socialne reforme v korist revnejšega prebivalstva. Oblast sprva ni imela posluha za te težnje in je celo odgovorila z represijo. Izdala je **SIX ACTS** → gre za zakone za "zaprtje ust"

V 20ih letih je vlada začela postopno uvajati reforme.

Sprva je dovolila združevanje delavcev, kar je dalo zeleno luč za

- ☀ nastanek sindikatov, kot zastopnikov delavstva, razširili so volilno pravico, reformirali državno upravo ~ katolikom so dovolili zaposlovanje v državnih uradih, ustanovah v parlamentu.

Pod vplivom **ČARTISTIČNEGA GIBANJA** → delavsko gibanje; so znatno izboljšali položaj delavcev:

- ☀ omejili delovni dan na 10ur,
- ☀ omejili delo otrok od 8 do 18leta starosti,
- ☀ prepovedali delo otrok mlajših od 8let starosti
- ☀ omejili nočno delo žensk.

Zaradi epidemije kolere pa so sprejeli **ZDRAVSTVENI ZAKON**, s katerim so položili temelje **ENOTNEGA DRŽAVNEGA ZDRAVSTVA**.

NEMŠKA ZVEZA

Bila je zveza 35 držav in nekaj svobodnih mest. Državice so imele različne politične usmeritve. Nekatere so bile **LIBERALNO** usmerjene → **BAVARSKA, BADEN, WÜRTTEMBERG**, nekatere pa so vzpostavile **REPRESIVNE politične sisteme** → **PRUSIJA** in **AVSTRIJA**, ki sta bili najpomembnejši državi v Nemški zvezi.

S **KARLOVARSKIMI SKLEPI** so na celotnem območju Nemške zveze uvedli:

- ☀ **STROGO CENZURO**,
- ☀ univerzam odvzeli avtonomijo,
- ☀ prepovedali študentska združevanja
- ☀ oblikovali **CENTRALNO PREISKOVALNO KOMISIJO** → ta komisija je bila namenjena iskanju in boju proti tistim, ki so proti ohranitvi obstoječega absolutističnega sistema in so želeli politični sistem liberalizirati.

Pod pritiskom Avstrije in Prusije je **FRANKFURTSKI PARLAMENT** (najvišji skupni oblastni organ Nemške zveze) po revoluciji v Franciji leta 1830 sprejel sklepe, s katerimi je prišlo do **UKINITVE** svobode tiska in združevanja.

Ta politični sistem se je obdržal do revolucije leta 1848.

RUSIJA

Po dunajskem kongresu je ostala fevdalna absolutistična monarhija. Spadala je med najbolj nazadnjaške evropske države. Car je imel **POPOLNO** oblast. Liberalno gibanje NI imelo nikakršnih možnosti. Nad liberalnimi idejami se je navduševal le del plemstva in vojaških oficirjev, ki so želeli Rusijo kot parlamentarno monarhijo.

Decembra 1825 so vojaki v **PETESBURGU** organizirali upor proti carju **NIKOLAJU I.** → **DEKABRISTIČNA VSTAJA.**

Upor je bil zadušen in po upor se je politični sistem še bolj zaostрил:

- ☼ uvedena je bila stroga cenzura,
- ☼ nadzor nad učitelji in šolami,
- ☼ omejili so možnost izobraževanja,
- ☼ ustanovili so tajno carsko policijo,
- ☼ prepovedali zagovarjanje kakršnih koli liberalnih idej.

V drugi četrtini 19.st. je prišlo do **364 kmečkih uporov**, ki so jih oblasti zatrlle. Velikemu delu Poljske države, ki je po dunajskem kongresu pripadal Rusiji, je Rusija priznala široko notranjo avtonomijo. Zaradi revolucije v Franciji **leta 1830** je prišlo na Poljskem istega leta do upora proti Rusiji. Upor je Rusija po enem letu zadušila in Poljakom odvzela kakršnokoli notranjo samostojnost. Tako je Poljska postala sestavni del Rusije.

NALOGE ZA PONOVIČEV:

1. Katere revolucionarne pridobitve so se ohranile v Franciji po padcu Napoleona?
2. Kakšno oblast so želeli ustvariti Bourboni, ki so zavladali po Napoleonu?
3. Kaj so predstavljale ŠTIRI ORDONANSE v Franciji iz leta 1830? Kdo jih je izdal? Kako je ljudstvo sprejelo izdajo teh ordonans?
4. Pojasni rezultat revolucije v Franciji (27. – 29. Julij 1830)
5. Kakšen je bil odnos oblasti v Angliji do teženj po liberalizaciji političnega življenja in po socialnih reformah v korist revnejšega prebivalstva?
6. Kaj je predstavljalo ČARTISTIČNO gibanje? Navedi njegove uspehe.
7. Pojasni sestavo Nemške zveze. Kateri je bil najpomembnejši skupni oblastni organ celotne zveze? Kateri državici sta imeli v Nemški zvezi premoč?
8. Kakšno politiko je vodila Nemška zveza do liberalnih in socialnih gibanj?
9. Kakšno politiko je vodila Rusija do liberalnih in socialnih gibanj?
10. Kaj je predstavljala DEKABRISTIČNA vstaja?
11. Kaj je poslabšalo položaj Poljakov, ki so bili po Dunajskem kongresu vključeni v Rusijo.